

ประชุมสามัญครั้งที่ ๒๙ ความริเริ่มด้านแนวปะการังระหว่างชาติ

29th International Coral Reef Initiative General Meeting

การประชุมครั้งนี้ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ ณ Okinawa Institute of Science and Technology Graduate University (OIST) เมืองโอกินาวา ประเทศญี่ปุ่น โดยมีกระทรวงสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศญี่ปุ่นและกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งร่วมเป็นเจ้าภาพจัดงาน มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๖๐ คน ประกอบด้วยผู้แทนจากประเทศสมาชิกของ International Coral Reef Initiative (ICRI) และผู้แทนจากองค์การระหว่างประเทศรวม ๒๐ ประเทศ/องค์การ นอกจากนี้ ยังมีผู้เข้าร่วมประชุมในฐานะผู้สังเกตการณ์จากองค์กรและ

ประเทศ ได้แก่ Indian Ocean Commission, Reef World Foundation, United Nations University IAS, กัมพูชา และสิงคโปร์ ในการประชุมครั้งนี้ ICRI secretariat ปัจจุบัน (ญี่ปุ่น-ไทย) ได้เสนอแผนปฏิบัติการ (Plan of Action ๒๐๑๔ - ๒๐๑๕) ซึ่งประกอบด้วยแนวทางหลัก ๓ แนวทาง ได้แก่ ๑) การทำงานเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่เกิดจากมนุษย์ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบจากการเกิดความเป็นกรดในทะเล ๒) การสนับสนุนการจัดการพื้นที่ชายฝั่งโดยแบ่งเขตพื้นที่การใช้ประโยชน์ ๓) ทบทวนผลการปฏิบัติงาน (โดยการจัดทำรายงาน) ของ ICRI ในระยะเวลา ๒๐ ปีที่ผ่านมา ซึ่งได้ปฏิบัติงานเชื่อมโยงกับเครือข่ายด้านอนุรักษ์ระหว่างประเทศ ทั้งนี้ได้มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำรายงาน นอกจากนี้ มีการนำเสนอรายงานความก้าวหน้าจากผู้แทนประเทศ คณะทำงานเฉพาะกิจ องค์การระหว่างประเทศ กรณีศึกษาด้านการจัดการทรัพยากรชายฝั่งโดยมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดทำ Resolution เรื่องการส่งเสริมการอนุรักษ์และการบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

การประชุมครั้งนี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากเป็นการดำเนินกิจกรรมตามเป้าประสงค์ของ ICRI ที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรับผิดชอบในวาระที่เป็น Secretariat Co-host ร่วมกับ Bureau of Nature Conservation, Ministry of the Environment ประเทศญี่ปุ่น ในระหว่างปี ๒๕๕๗-๒๕๕๘ ยังเป็นโอกาสให้บุคลากรของสถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่งทะเล และป่าชายเลน ได้สร้างเสริมประสบการณ์ในการดำเนินการประชุมในเวทีระดับนานาชาติ อีกทั้งได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในด้านงานวิจัยและการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางในระบบนิเวศแนวปะการัง ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการดำเนินงานของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งต่อไปในอนาคต

ผู้แทนจากประเทศไทยที่เข้าร่วมประชุมครั้งนี้ ได้แก่ นายนิพนธ์ พงศ์สุวรรณ และนายรณวัฒน์ บุญประกอบ (จากกรม ทช.) และ ดร. ธรรมศักดิ์ ยีมิน (จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง)

เนื้อหาหลักในการประชุมมีดังนี้

๑) การรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรายงานตามทำแบบสอบถามที่แต่ละประเทศสมาชิกและองค์การระหว่างประเทศจัดส่งให้ ICRI secretariat ซึ่งมีข้อมูลที่น่าสนใจคือ ประมาณ ๗% ของประเทศสมาชิกและ ๒๕% ขององค์การ

ระหว่างประเทศได้มีการดำเนินโครงการที่เกี่ยวกับการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์เป็นผลสำเร็จระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามโดยภาพรวมโครงการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์ยังไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก

๒) ผู้แทนจากประเทศแทนซาเนียบรรยายเรื่องการติดตามสำรวจแนวปะการังในประเทศแทนซาเนีย ผลกระทบจากการระเบิดปลาและปะการังฟอกขาวเป็นปัญหาสำคัญ การขุดเจาะน้ำมันและก๊าซในทะเลก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่อาจส่งผลกระทบต่อรุนแรง

๓) ผู้แทนจากประเทศออสเตรเลียบรรยายเกี่ยวกับการประเมินยุทธศาสตร์การจัดการแนวปะการังเกรทแบร์ริเออร์รีฟและพื้นที่ชายฝั่ง ซึ่งเป็นแผนระยะยาวถึงปี ค.ศ. ๒๐๕๐ ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับคุณค่าของการเป็นมรดกโลกและคุณค่าทางเศรษฐกิจสังคมของประเทศ

๔) การรายงานผลการดำเนินกิจกรรมที่ให้การสนับสนุนงบประมาณโดย Australia-Belize secretariat (เลขาธิการ ICRI ที่ผ่านมา ในระหว่างปี ค.ศ. ๒๐๑๒-๒๐๑๔) เช่น การปรับปรุงแผนปฏิบัติการของ ICRI สำหรับปี ค.ศ. ๒๐๑๓ การจัดประชุมทั่วไปสองครั้ง การสนับสนุนงบประมาณให้กับ ๔ โครงการ การปรับปรุงเว็บไซต์ การผลิตสื่อข่าวสาร การเข้าร่วมประชุมคู่ขนานกับงานประชุมระหว่างชาติ เป็นต้น

๕) การบรรยายแผนปฏิบัติการ (Plan of Action ๒๐๑๔ - ๒๐๑๕) โดย ICRI secretariat ปัจจุบัน (ญี่ปุ่น-ไทย) ซึ่งประกอบด้วยแนวทางหลัก ๓ แนวทาง ได้แก่

- การทำงานเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่เกิดจากมนุษย์ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบจากการเกิดความเป็นกรดในทะเล

- การสนับสนุนการจัดการพื้นที่ชายฝั่งโดยแบ่งเขตพื้นที่การใช้ประโยชน์

- ทบทวนผลการปฏิบัติงาน (โดยการจัดทำรายงาน) ของ ICRI ในระยะเวลา ๒๐ ปีที่ผ่านมา ซึ่งได้ปฏิบัติงานเชื่อมโยงกับเครือข่ายด้านอนุรักษ์ระหว่างประเทศ ทั้งนี้ได้มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำรายงาน

๖) รายงานผลการจัดประชุม ICRI ที่จัดขึ้นเป็นการประชุมข้างเคียงกับการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพครั้งที่ ๑๒ ณ เมืองพยองชาง ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี โดยมี International Coral Reef Initiative (ICRI) และ United Nation Environment Program (UNEP) ร่วมเป็นเจ้าภาพจัดงาน การประชุมนี้มีจุดประสงค์เพื่อถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดการแนวปะการังเพื่อเพิ่มภูมิคุ้มกันให้กับระบบนิเวศแนวปะการังซึ่งได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งในงานนี้ผู้แทนกรม ทช. (นายนิพนธ์ พงศ์สุวรรณ) ได้เข้าร่วมประชุมและบรรยาย

๗) คณะทำงานการประเมินด้านเศรษฐศาสตร์ ได้บรรยายผลการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ “From Ecosystem Service Valuation to Action – Informing Decision Making in the Caribbean” ซึ่งจัดขึ้นที่ Bonaire ในปี ค.ศ. ๒๐๑๔ นอกจากนี้ยังมีแผนงานที่จะจัดพิมพ์คู่มือแนวทางสำหรับดำเนินกลไกการประเมินมูลค่าแนวปะการัง โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากประเทศโมนาโก เป็นเงิน ๕,๐๐๐ ยูโร คณะทำงานนี้ได้มีการประชุมรอบและได้นำเสนอกรอบการทำงานที่ปรับปรุงใหม่

๘) คณะทำงานด้านการประมงในแนวปะการัง ได้บรรยายถึงความสำคัญของพฤติกรรมกรรมรวมฝูงของปลาในแนวปะการังซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อการผสมพันธุ์ ได้ชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มลดลงของสถานการณ์การรวมฝูงของปลา และยังรายงานการจัดทำฐานข้อมูลจากผลการรายงานจาก ๕๒ ประเทศ ทั้งนี้พบว่าในประเทศสมาชิกของ ICRI จำนวน ๓๕ ประเทศนั้น มีการ

รายงานผลน้อยมาก การรายงานผลสามารถเข้าไปในเว็บไซต์ www.SCRFA.org คณะทำงานนี้ได้มีการประชุมรอบและได้นำเสนอกรอบการทำงานที่ปรับปรุงใหม่

๙) คณะทำงานด้านปลาสีงโตในภูมิภาค รายงานกิจกรรมในการจัดการปัญหาการรุกรานของปลาสีงโตซึ่งเป็นปลาต่างถิ่นในทะเลแคริบเบียน โดยตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๑๐ มีการทำงานร่วมกันกับองค์กรต่างๆ เช่น UNEP, NOAA, CARSPAW และ CONANP เพื่อจัดการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ในที่ประชุมได้มีการถกกันในเรื่องสาเหตุของการระบาดของปลาสีงโต ซึ่งส่วนหนึ่งนอกจากการที่มนุษย์นำเข้าไปแล้ว การระบาดยังอาจเกิดจากการขาดตัวควบคุม (predator) ในธรรมชาติในแหล่งนั้นด้วย คณะทำงานนี้ได้มีการประชุมรอบและได้นำเสนอกรอบการทำงานที่ปรับปรุงใหม่

๑๐) คณะทำงานด้านการปราบปรามและการสอบสวน ได้บรรยายถึงกระบวนการสอบสวนความเสียหายในแนวปะการังและการชดเชยค่าเสียหาย โดยได้แสดงระบบที่ใช้ในฮาวาย ระบบดังกล่าวนี้อาจนำมาดัดแปลงประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นได้ ทั้งนี้แต่ละแห่งอาจแตกต่างกันโดยขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านกฎหมายของแต่ละประเทศด้วย คณะทำงานนี้ได้มีการประชุมรอบและได้นำเสนอกรอบการทำงานที่ปรับปรุงใหม่

๑๑) มีการรายงานผลการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพครั้งที่ ๑๒ ณ กรุงเมืองพยองชาง ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

๑๒) UNEP Regional Seas ได้รายงานผลการดำเนินงานภายใต้ภาคีเครือข่าย เช่น ผลการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้ดัชนีภูมิคุ้มกันของแนวปะการังเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจเพื่อบริหารจัดการ (จัดที่ภูเก็ตเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๗) ผลการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการทำแผนปฏิบัติการจัดการการรุกรานของปลาสีงโตในแถบเม็กซิโกอเมริกา ผลการประชุมเกี่ยวกับการประเมินค่าของการบริการทางระบบนิเวศของแนวปะการังในแถบทะเลแคริบเบียน ผลการดำเนินงานโครงการกรีนฟิสิกส์ ซึ่งในเรื่องกรีนฟิสิกส์นี้ ทาง Reef World Foundation ได้นำเสนอในรายละเอียดถึงการขยายเครือข่ายใน ๗ ประเทศ

๑๓) ได้มีการรายงานการดำเนินงานของ Global Coral Reef Monitoring Network (GCRMN) โดยเฉพาะในเรื่องผลการจัดทำรายงานสถานภาพแนวปะการังและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในทะเลแคริบเบียนในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๗๐-๒๐๑๒

๑๔) ได้มีการรายงานผลของการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่ Curaçao ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่นำเสนอคือ มีข้อมูลจำนวนมากที่ยังไม่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำรายงานสถานการณ์ มีความจำเป็นต้องวิเคราะห์สาเหตุของผลกระทบต่อแนวปะการัง และปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการฟื้นตัวของแนวปะการัง

๑๕) ได้มีการรายงานผลของการจัด ๓rd Asia-Pacific Coral Reef Symposium ๒๐๑๔ ที่ได้ทำขึ้น ในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๗ ผลของการประชุมได้มีการจัดทำ “Kenting Declaration of Coral Reef Conservation” ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อสร้างความมั่นคงของระบบนิเวศปะการังในอนาคต

๑๖) ได้มีการจัดทำ Resolution เรื่องการส่งเสริมการอนุรักษ์และการบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยเน้นความเชื่อมโยงของแผ่นดินและทะเล

๑๗) ประเทศไทยในฐานะ ICRI secretariat ได้นำเสนอการเตรียมจัดการประชุม ๓๐th ICRI General Meeting ในปี ๒๕๕๘ ซึ่งจะจัดในช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ ณ เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี

๑๘) ได้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการแรก ๒ เรื่อง คือ ๑) การจัดการทรัพยากรแนวปะการังโดยการมีส่วนร่วมจากชุมชน มีการนำเสนอกรณีศึกษาการจัดการทรัพยากรชายฝั่งโดยมีส่วนร่วมของชุมชนรวม ๕ เรื่อง ซึ่งเป็นกรณีศึกษาจากประเทศญี่ปุ่น

เม็กซิโก โดมินิกัน เวียดนาม ซึ่งความสำเร็จในการจัดการขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญคือ ความร่วมมือและการสื่อสารระหว่างภาครัฐและชุมชนเพื่อจัดทำแผนและปฏิบัติการร่วมกันให้เสมือนหนึ่งว่าชุมชนเป็นเจ้าของโครงการ และปัจจัยสำคัญอีกประการคือการเข้าใจความเชื่อมโยงของระบบนิเวศบก-ชายฝั่ง-ทะเล อย่างแท้จริง ๒) การประชุมเชิงปฏิบัติการของกลุ่ม ICRI ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีประเด็นหลักปรึกษาหารือเรื่องปัญหาในการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลพื้นที่คุ้มครองที่บริหารจัดการในฐานข้อมูล ReefBase โดย Reef Fish Center และการเตรียมการจัดทำประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการทำแผนจัดการทะเลเชิงพื้นที่ (Marine spatial planning) และมีการนำเสนอผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแนวปะการัง โดยผู้แทนประเทศไทยได้นำเสนอในเรื่องการดำเนินงานวิจัยจัดทำแผนที่ที่แสดงระดับภูมิคุ้มกันของแนวปะการังในประเทศ ความสำคัญและแนวทางในอนาคตในการจัดการและวิจัยในพื้นที่รอยต่อระหว่างประเทศ และการพัฒนาสร้างกฎหมายเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งโดยเฉพาะ

๑๙) ในการประชุมครั้งนี้ ได้จัดให้มีการทัศนศึกษา โดยให้เลือก ๑ รายการจาก ๔ รายการ คือ ๑) เยี่ยมชมศูนย์ฟื้นฟูปะการังและจัดการป่าชายเลนที่จัดการโดยชุมชน ๒) ศูนย์วิจัยชีวมณฑลเขตร้อนแห่งมหาวิทยาลัยริวกิว ๓) ดำน้ำที่เกาะเครามา ๔) เยี่ยมชมอควาเรียมโอกินาวาซูราอุมิ